

ČÍS. 56.

MÁSLOVKA GELLERTOVA.

GELLERT'S BUTTERBIRNE. — BEURRÉ HARDY.

MÁSLOVKA GELLERTOVA.

Původ a rozšíření.

Velmi málo jest mezi většími hruškami máslovek, které by tak se byly přispůsobily našim klimatickým poměrům jako tato. Pochází prý z Belgie a jest prý původu mladšího, ale že by u nás mnohé stromy se byly v krátké době tak vyvinuly, jest skorem víře nepodobno, a pak také ta okolnost, že by již před mnoha lety byla se rozšířila do našich odlehlých krajů jako novinka, uvádí pochybnost o novějším původu této odrůdy; zdá se, že již dávno se pěstovala v našich krajích, nežli obdržela své výše uvedené jméno.

Pro své znamenité vlastnosti rozšířila se velmi mezi pěstiteli ovocných stromů, a každý, kdo ji pěstoval, cení ji sobě velice. U nás se také v značném množství pěstuje, jenom že ne ve větších spojených kulturách, nýbrž jednotlivě v zahradách i veřejných místech. Zaměřuje se zhusta za isembartku, ale nikoli jako obyčejnou, nýbrž říkají jí velká isembartka.

Poloha.

Není shovívavější podzimní máslovky, pokud se týče polohy, nad tuto; strom se daří v nejvyšších našich polohách, roste dobře v úžlabinách, na svazích i hřbetinách našich horských krajů; mohutný vzrůst, houževnaté složení dřeva chrání jej před sebe drsnější povětrností.

Půda.

Také přes svůj silný vzrůst není vybíravým v půdě; každá lehká, hlinitá neb i vazčí, dostatečně hluboká, ne příliš vlhká půda jest proň vhodná.

Vzrůst.

Roste velmi bujně v mládí i stáří, vyvinuje velkou jehlancovitou, silně rozvětvenou a hustě zalistnatělou korunu; kmen má silný, jakož i větve mohutné a zdravé. Koruna velmi dobře vzdoruje větrům a jiným nepříznivým činitelům. Letorosty má dlouhé, silné, hutné, světlonahnědlé barvy, a náležitě každoročně vyžívají a netrpí mrazy. Plodonosných větviček nasazuje mnoho. List má velký, elipsovitý, ostře zašpičatělý, vlnitý, k špičce přehnutý, tmavozelený, velmi lesklý, hustě na letorostu nasazený. Na jaře raší a kvete později a proto dobře odkvétá a jest velmi úrodný. Ve školce roste velmi bujně, kmeny jeho jsou vždy silné, rovné, hladké a houževnaté. Pro tyto vlastnosti používají majitelé školek tuto odrůdu k vypěstování silných, zdravých mezišlechtěnců a odrůd slabě rostoucích.

SUCHÝ, František. Moravské ovoce. 1. vyd. Brno: Český odbor zemědělské rady pro Markrabství moravské, 1907. Stanoviště.

Sazeti se může vždy s dobrým výsledkem do zahrad, štěpnic, polí, na pastviny, podél cest a silnic, na náměstí, návsi a vůbec na všechna místa pro hrušky způsobilá.

Pěstuje se jako vysoko- a polokmen, jehlanec a zákrsek keřovitý; Tvar stromu. oba dva zákrskové tvary se šlechtí jen na kdouli. Pro jiné tvary se pro svůj bujný vzrůst nehodí.

Ovoce rodí velké, tvaru tupě kuželovitého, pravidelného i nepravidelného; mnohé plody jsou tupě hranaté, jiné rovné, nejširší průřez jest blíže kalicha; ke stopce jest plod často jednou větší polovinou na stranu sražený; u všech tvarů stromu jsou plody stejnoměrné velikosti a nebývá proto velká různost jakostí jako u mnohých jiných odrůd velkoplodých. Ovoce.

Kalich má otevřený, malý, a jest v mělké, široké, rovné, neb tupě hranaté prohlubince. Kalich.

Stopka jest krátká neb prostředně dlouhá, silná, dřevnatá, houževnatá, pevně sedí na plodonoši, bývá vyšší stranou plodu ke straně stlačena, čímž z něho šikmo vyčnívá. Stopka.

Základní barva plodu jest světle zelená, při uzrání žlutá, leč jest kryta šedorezivým jemným povlakem tak, že sotva proniká, ve rzi se nacházejí četné tmavohnědé tečky a mnohdy na straně sluneční mdlý nádech červený. Od rzi a šedého povlaku jest slupka jemně drsná, jinak jest tenká a podléhá lehce poškození. Barva.

Dužnina jest velmi jemná, máslovitá, šfavnatá, bílá, nazelenalá neb nažloutlá, chutí neobyčejně pikantní, sladké, navinulé a okořenělé; chutí i jemností upomíná velice na hrušku isembartku. Dužnina.

Uzrává někdy již koncem září, jindy až v říjnu a drží se asi 14 dní. Dozrání a česání. Češe se v druhé polovici měsíce září a ukládá se do sklepa ku dozrání. Za přiměřeného balení a pokud jest úplně tvrdá snese dosti dalekou dopravu. Na trhu jest velmi hledána pro svoji znamenitou jakost jako ovoce stolní. Jsouc považována za šedou podzimní máslovku, jde vždy velmi dobře na odbyt, přes to, že počátkem října jinými podzimními hruškami jest trh přeplněn.

V domácnostech, jak již uvedeno, se zužitkuje hlavně jako ovoce tabulové, vedle toho vyrábí se z ní víno a vaří povidla. Zužitkování.

Kdyby naše podzimní šedá máslovka, jak již lze pozorovati, v budoucnosti degenerovala, nepřivede to pěstitele do rozpaků, neboť náhradou za ni máme svěží, plnou života, rovněž tak cennou, ne-li cennější, máslovku Gellertovu, která asi tak brzy zmalátnělosti nepodlehne.

SUCHÝ, František. Moravské ovoce. 1. vyd. Brno: Český odbor zemědělské rady pro Markrabství moravské, 1907.

MÁSLOVKA GELLERTOVA.